

Bidden op een berg

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Lucas 6,1-13

2^e schriftlezing: Psalm 43

Gemeente van Jezus Christus,

kunnen:

Dagelijks wordt ontelbare malen op aarde het Onze Vader gebeden, het gebed dat Jezus aan zijn volgelingen leerde. Het wordt zachtjes gebeden, maar dikwijls ook hardop, het wordt individueel gebeden, maar misschien wel vaker groepsgebed. Soms wordt het begeleid met klokgelui, soms met muziek, als het gebed gezongen wordt. Dit tamelijk korte gebed is welhaast onuitputtelijk aan inhoud en betekenis. Het verbindt bovendien mensen in geloof met elkaar, doordat het gemeenschappelijk kan worden gebeden.

Maar bidden in stilte, het stille persoonlijke gebed, zouden we dat ook van Jezus kunnen leren? In de serie diensten over stilte gaat het vandaag over het stil gebed. Zoals wij het gewend zijn in een dienst sluit het *stil gebed* aan op de voorbeden en gaat vooraf aan het Onze Vader. Vorige week ging het in de serie over stilte om innerlijke stilte, om verstillig. Vijf minuten lang waren we stil, na de preek. Net als de dichter van Psalm 131 'brachten we onze ziel tot rust, zoals een kind rust bij zijn moeder.' We probeerden de onafgebroken stroom van onrustige en oordelende gedachten tot zwijgen te brengen door enkel aandacht te schenken aan onze adem in en uit.

Vandaag staan we stil bij het *stil gebed*.

Kunnen we van Jezus ook leren hoe te bidden in stilte?

De evangelisten vertellen met nadruk, dat Jezus regelmatig de stilte en de eenzaamheid opzocht, om er te kunnen bidden, soms een korte tijd, soms een nacht lang. Wat Jezus dan bad, dat weten we eigenlijk niet. Alleen de woorden die hij bad op de Olijfberg, in de nacht van het verraad, zijn ons overgeleverd. 'Vader, als het mogelijk is, laat deze beker dan aan mij voorbijgaan. Maar niet wat ik wil, maar uw wil geschiede ...' (Mt 26,39; Marcus 14,36; Lucas 22,42). Dit gebed geven Matteüs, Marcus en Lucas alle drie weer. Maar verder zwijgen de evangelisten over de inhoud van Jezus' gebeden in de eenzaamheid en de stilte.

De dichter Guido Gezelle heeft wel een vermoeden wat Jezus zou kunnen hebben gebeden toen hij zich afzonderde en de stilte zocht. In zijn gedicht 'Gij bad op enen berg alleen' (1859) spreekt Gezelle het verlangen uit net zo te kunnen bidden als Jezus op de berg, en zoals zoveel andere mensen dat schijnbaar

Gij badt op enen berg alleen,
en...Jesu, ik en vind er geen
waar 'k hoog genoeg kan klimmen
om U alleen te vinden:
de wereld wilt mij achterna,
alwaar ik ga
of sta
of ooit mijn ogen sla;
en arm als ik en is er geen;
geen een,
die nood hebbe en niet klagen kan;
die honger, en niet vragen kan;
die pijn, en niet gewagen kan
hoe zeer het doet!

O leert mij, armen dwaas, hoe dat ik bidden moet!

Gezelle heeft het in zijn gedicht over klagen in nood, over vragen bij gebrek, over gewagen van pijn. Zou dat ook de aard van Jezus gebed in de stilte zijn geweest? Zijn hart uitstorten en God om hulp vragen?

Het zou ook kunnen zijn dat Jezus bad met woorden van de Psalmen. We weten dat Jezus dat vaker deed. 'Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?' (Mt 27,46; Psalm 22,2). 'Vader, in uw handen beveel ik mijn geest.' (Lk 23,46; Psalm 31,6). Psalmwoorden die Jezus bad aan het kruis. Vanuit de veronderstelling dat Jezus' gebed in de stilte een psalmgebed zou kunnen zijn lezen we Psalm 43 na de evangelielezing.

'Verschaf mij recht, o God,
vecht voor mijn zaak.
Bescherm mij tegen een liefdeloos volk,
vol list en bedrog.'

Het zouden woorden kunnen zijn die Jezus bad na zijn confrontatie met de Farizeeën, die erop gespitst waren om Jezus aan te klagen en tot zwijgen te brengen. Zou Jezus hebben gebeden met de woorden van de psalm:

'Zend uw licht en uw waarheid,
laten zij mij geleiden
en brengen naar uw heilige berg,
naar de plaats waar u woont.'

Na die stille nacht op de berg, zo vertelt Lucas, neemt Jezus een belangrijk besluit. Wanneer de dag aanbreekt roept hij zijn leerlingen bij zich en kiest er twaalf uit die hij als apostelen roept. Jezus is tot het inzicht gekomen dat hij helpers nodig heeft. Hij kan het niet alleen.

Het is opvallend dat dit vaker voorkomt na een moment van afzondering en stil gebed: dat Jezus dan weet wat hem te doen staat. Het lijkt erop dat Jezus juist in situaties waarin er heel veel op hem af komt, dreigende confrontaties met schriftgeleerden en farizeeën, het schokkende bericht van de dood van Johannes de Doper, of drommen mensen die op zoek zijn naar genezing, mensen die hem achtervolgen en geen rust gunnen, dat Jezus juist dan het nodig had om afstand te nemen, letterlijk en figuurlijk, om zich te bezinnen op zijn koers, of hij zich op de juiste weg bevond, of dit het was wat God van hem vroeg. (Zie bijvoorbeeld Marcus 1,35-39; Lucas 5,16; Marcus 6,30-34 en 45vv; Matteüs 14,13 en 22-23).

We krijgen de indruk dat Jezus na zo'n gebed in de stilte, op een berg of een andere eenzame plaats, dan ook daadwerkelijk een nieuwe koers insloeg, of een beslissing kon nemen, of juist wist dat hij verder moest gaan op de ingeslagen weg.

Van Jezus kunnen we leren, dat ons stil persoonlijk gebed ook het karakter kan hebben van de vraag om Gods leiding in ons leven, om inzicht in wat wij in ons leven moeten doen of moeten laten, wat onze bestemming mag zijn, wat het is dat God van ons vraagt.

Natuurlijk leent het stil persoonlijk gebed zich ook voor al die andere dingen die we misschien aan God voor willen leggen: onze persoonlijke zorgen en angsten, blijdschap, ons verdriet.

Ook het noemen van de namen van mensen die ons persoonlijk zeer te harte gaan – zo'n lange lijst soms,

dat het moment van stilte veel te kort duurt – ook dat is zeer geëigend voor het moment van stil gebed. Maar daarnaast, zo vertellen ons de evangelisten in hun verhalen over Jezus, kan het zoeken van God in de stilte ons helpen ons te bezinnen op onze levensweg, ons doel, onze bestemming, de uitdagingen en keuzes, de mogelijkheden en grenzen. 'Zend mij uw licht en uw waarheid, laten zij mij geleiden.'

Zo dadelijk worden drie gemeenteleden bevestigd in het ambt van ouderling of diaken.

Bij zo'n moment van bevestiging gaat het om de taak die zij als ambtsdrager op zich gaan nemen. Maar evenzeer gaat het om de roeping van heel de gemeente en ieders persoonlijke verantwoordelijkheid daarin. Het is de bedoeling dat zij ons voorgaan en stimuleren in een gezamenlijke taak.

Het stil gebed is een moment om ons persoonlijk te bezinnen op deze gezamenlijke opdracht als gemeente van Christus: Wat kan mijn rol hierin zijn? Wat wordt er van mij gevraagd? Wat zijn mijn gaven? Wat kan ik met een gerust hart aan anderen overlaten?

Je bezinnen in stilte, dat kan natuurlijk overal. Op een berg, in de vakantie, als je het gevoel hebt dat de hemel en de aarde elkaar raken. In een bos, als je het ruisen hoort in de toppen van de bomen. Op de fiets. In bed. In een kapelletje. Waar en wanneer je ook maar rustig op jezelf kunt zijn.

Maar het bijzondere, het speciale van het moment van stil gebed in een dienst is, dat het zowel uiterst persoonlijk als heel gemeenschappelijk is. Helemaal van jezelf en daarin zeer met anderen verbonden. Gezamenlijk en individueel tegelijk. 'Ik' zeggen en 'wij' veronderstellen. Dat is het extra van het stil gebed in een dienst.

Amen